

Stortingets næringskomite

Dato:

30.04.2026

Representantforslag om besøksbidrag som et fast beløp

NHO Reiseliv viser til Stortingets næringskomites høring av Representantforslag om besøksbidrag som et fast beløp Dokument 8:269 L og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill.

Vi ønsker med dette å gi vår fulle støtte til representantforslaget om besøksbidrag som et fast beløp.

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 700 medlemsbedrifter innen overnatting, servering, camping, opplevelser, destinasjonsselskap, idrett, kultur og opplevelser. Vi er tilknyttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) som er den største interesseorganisasjonen i Norge.

Våre hovedmomenter om hvorfor dette er et godt forslag, er:

Forslaget er en nødvendig endring for å sikre norske reiselivaktørers konkurransekraft, gir disse mindre administrative byrder og kostnader og gjør inndrivelsen av avgiften enklere for de som hver dag står i reiselivets frontlinje.

Forslaget er også i tråd med innspill reiselivsnæringen har gitt tidligere og beskriver på en presis måte de utfordringer som norske reiselivsaktører vil få om det innføres et besøksbidrag med proSENTSATS.

Et fast beløp vil følge bruker betaler-prinsippet og er bedre i samsvar med formålet om å finansiere fellesgoder og mer rettferdig.

Forslaget vil også gi de få kommuner med særlig stor belastning som har anledning til å innføre et besøksbidrag, mer inntekter.

Forslaget vil ikke forsinke innføringen av besøksbidragsordningen, ikke forhindre hensyn til sesong og heller ikke påvirke lavprissegmentet negativt.

Forslaget er i tråd med hva partene i arbeidslivet og Innovasjon Norge har anbefalt.

Stortinget bør også sikre at det kun er en håndfull steder med "særlig stor belastning" fra reiselivet som får anledning til å innføre besøksbidraget og at press fra cruisegjester ikke kan brukes som begrunnelse for å avgiftsbelegge hotellgjester.

Bakgrunn

Under lanseringen av veikart for reiselivsnæringen 6.februar 2024, da regjeringen Støre lanserte ideen om et besøksbidrag på overnatting, sa daværende næringsminister Vestre fra Arbeiderpartiet at "Jeg kommer ikke til å innføre et besøksbidrag som norsk reiselivsnæring er imot, det kan jeg love." Men å innføre et besøksbidrag næringen er imot, er akkurat det det Arbeiderpartiets næringsminister Cecilie Myrseth har gjort. Representantforslaget retter opp i dette løftebruddet.

I høringsrunde etter høringsrunde er det blitt påpekt behovet for en annen innretning, både med tanke på hvilke områder som skal ha avgift, hvilke gjester som skal betale og skaper press og at avgiften bør være et fast beløp. Heldigvis ble forslaget som ble vedtatt av Stortinget betydelig strammet inn, og det er nå bestemt at det kun er kommuner med særlig stor belastning fra reiselivet som kan innføre bidraget. Og i tillegg er cruise blitt inkludert. Camping og gjestehavner ble tatt ut.

Men for å ivareta norske reiselivsbedrifters konkurransevilkår, forhindre unødig administrative kostnader og å innføre en mer rettferdig ordning, er det å justere innretningen på avgiften er helt nødvendig. NHO Reiseliv har flere ganger ovenfor NFD påpekt viktigheten av å endre avgiften fra en prosentsats til et fast beløp.

Følgende formulering fra LO, Fellesforbundet, Virke Reiseliv, Hanen, Norsk Reiseliv og NHO Reiseliv (alle med medlemmer av regjeringens reiselivsutvalg RLU) om behovet for å endre til fast beløp ble sendt NFD høsten 2025:

Samtlige medlemmer av RLU her har ilt høringsprosessen og i møter etterpå lagt vekt på at overnattingsavgiften med fordel burde vært satt som et fast beløp og ikke en prosentsats. Medlemmene av RLU mener derfor at regjeringen må revurdere å sette avgiften til et fast beløp i stedet for en prosentsats, og at det vil være naturlig å ta en ekstra runde på dette i forbindelse med høringen av den varslede cruiseavgiften.

Det er i seg selv et tydelig signal til regjeringen når partene i arbeidslivet sammen signaliserer ønske om endret politikk. Behovet for å endre til et fast beløp er i tillegg blitt enda tydeligere gjennom høringene om besøksbidrag på Svalbard og cruise som er på høring nå, hvor fast beløp er foreslått.

I den nylige høringsrunden om forskrift om overnattingsavgift med frist 08.04.2026 ble det igjen tydelig at behovet for fast beløp er sterkt. **Fellesforbundet** skrev her at "en fastsumløsning vil kunne gi bedre administrativ forenkling, spesielt for mindre tilbydere og formidlere, ved at behovet for beregninger på hvert enkelt opphold reduseres."

Innovasjon Norge, som er den sentrale virkemiddelaktøren for reiselivsnæringen, skrev følgende i sitt høringssvar til høringen i april 2026:

Innledningsvis vil vi vise til vårt høringssvar av 17.12.2024 i forbindelse med Lov om besøksbidrag og spesielt understreke at én felles, nominell sats for hele fastlands-Norge vil være enklere å håndtere for overnattingsbedriftene, de besøkende, plattformsselskapene og internasjonale turoperatører. Som

Justis- og beredskapsdepartementet påpeker i forslag til forskrift om besøksbidrag for Longyearbyen vil bruken av fellesgoder vil trolig være lik, uansett kundens valg av overnattingsform. En prosentsatsbasert overnattingsavgift vil øke de administrative kostnadene for næringslivet og bryter med «bruker-betaler»-prinsippet. Det vil også øke kompleksiteten for internasjonale turoperatører og de administrative kostnadene for norske reiselivsbedrifter.

Innovasjon Norge skal i henhold til Reiselivsmeldingen Opplev Norge – Unikt og eventyrlig Meld. St. 19 (2016 –2017) "legge til rette for fornyelse, innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping i norsk næringsliv, inkludert reiselivsnæringen". **Når regjeringens eget virkemiddelapparat påpeker at fast beløp er bedre, er det bra at Stortinget følger opp dette og har foreslått endringen som forslaget innebærer.**

Også Næringsdepartementet selv mener at hensynet til bruker betaler-prinsippet isolert sett tilsier at avgiften er et fast beløp per person. I Prop 61 LS kan vi lese at

Avgift i form av et fast beløp per person trekkes av mange høringsinstanser frem som mer rettferdig enn en prosentsats (...) Flere høringsinstanser tar opp at yrkesreiser og kurs- og konferansemarkedet i mindre grad benytter kommunens reiselivsrelaterte fellesgoder. Dersom dette legges til grunn, i tillegg til en forutsetning om at markedet for yrkesreiser inkludert kurs og konferanse antakelig i større grad er kjennetegnet ved én person per rom enn det som er tilfellet for fritidsmarkedet, vil avgift i form av fast beløp per person til en viss grad ta ned avgiftsbelastningen for disse markedssegmentene. Samtidig vil nødvendigvis fritidsmarkedet i så fall bære en større del av samlet avgift. Departementets vurdering er at hensynet til bruker betaler-prinsippet isolert sett tilsier at avgiften er et fast beløp per person.

Dette avsnittet er også interessant i lys av at de aller flest på kurs- og konferansemarkedet er nordmenn, både offentlige og privat kunder. Et fast beløp vil altså senke belastningen på disse som i svært liten grad bidrar til press og samtidig gjøre at både fritidsgjester og korttidssegmentet (Airbnb) får en større andel av regningen, som er mer rettferdig med tanke på hvem som skaper press.

Svar på innvendinger fra Næringsdepartementet

Næringsdepartementet vektlegger å ikke endre de relative prisforholdene mellom ulike overnattingstilbud og at prosentsats derfor er å foretrekke. Men campinggrunn og gjestehavner, de billigste overnattingsalternativene, er nå ute av skattegrunnlaget. Det mest betydelige lavprissegmentet er dermed ute. De vil ikke betale avgift og de relative prisforskjellene i avgiftsbelastet sektor er mindre. Og etter NHO Reiseliv, og svært mange andre høringsinstansers syn, bør hensynet til bruker betaler-prinsippet veie tyngre. Personer som benytter seg av billigere overnatting utgjør ofte en større belastning for lokalsamfunn. Veksten i korttidsutleie i Nord-Norge belyser dette.

Én sats som er satt til et fast beløp vil også virke mindre konkurransevridende mellom hotell og alternativer med flere overnattingsenger, eksempelvis utleiehytte. Tre par på tre separate hotellrom får et betydelig større påslag på regningen, enn om man velger å leie en fritidsbolig.

Å henviser til at andre land som har innført ordninger med fast kronebeløp, ofte har en rekke unntak og ulike satser som bidrar til å komplisere ordningen, er et ikke relevant aspekt i Norge, all den tid Næringsdepartementet har lagt opp til nærmest ingen unntak for avgiften. Og interessant nok, andre land har fast beløp som turistskatt-modell også på korttidsutleie.

Hensynet til sesong, der Næringsdepartementet hevder at med prosentvis sats vil avgiften også svinge i takt med prisen, slik at den blir mindre i lavsesong, er løst ved at det i lov om besøksbidrag står helt tydelig at det er fullt mulig for kommuner å innføre besøksbidraget kun i høysesong. Det er interessant at Næringsdepartementet skyver hensynet til sesong foran seg i sitt forsvar av prosentsats, da dette ikke var et hensyn de selv tok da de lanserte sin modell til besøksbidrag i november 2024, hvor muligheten til sesongjustering ikke lå inne.

Da Vestre og Arbeiderpartiet ga sitt løfte om å ikke innføre et besøksbidrag som norsk reiselivsnæring er imot, burde ikke det tilsi at det er de mest sentrale aktørene i norsk reiselivsnæring man bør lytte til? At Finn.no og Fiken ønsker seg en prosentsats, burde ikke føre til at norske overnattingsbedrifter, *reiselivsbedriftene* og viktige hjørnesteinsbedrifter i hele landet, får et mye mer komplisert og urettferdig system. Det er disse som får store administrative kostnader ved innkrevingen, som må møte kunder ansikt til ansikt og forklare avgiften og vil kunne oppleve misnøye med avgiften. For å sette dette i perspektiv, så har et stort hotell som er medlem hos NHO Reiseliv de neste tre månedene over 50.000 overnattinger booket inn. En endring i avgiftssystemet, og særlig en helt ny type avgift som dette er, vil dermed føre til misnøye og krangel og store administrative kostnader i flere tusen kundebehandlinger bare for tre måneder. Fast beløp er å foretrekke. Det er enklere å kreve inn, krever mindre endringer i regnskapssystemer og skaper heller ikke insentiver for triksing med pakkepriser.

At plattformsselskapene ikke har informasjon om antall personer som overnatter er heller ikke helt riktig. Det er fullt ut vanlig at man inkluderer antall gjester som skal bo i en hytte eller leilighet når man leier ut via slike plattformer. Utleier har naturlig nok et sterkt insentiv i å ha oversikt over dette.

I tillegg har Arbeiderpartiet programfestet at de ønsker å innføre rapporteringsplikt og jobber nå aktivt med å få det til. Husbanken har på oppdrag fra Kommunaldepartementet levert sin anbefaling om hvilke behov kommunene har for å få kontroll på markedet for korttidsutleie når det gjelder regelverket, kunnskap og informasjon, og eventuelle andre tiltak. i mars 2026. Der ble det foreslått å gi en hjemmel for nasjonal registrerings- og rapporteringsplikt – altså at man ved korttidsutleie skal få de samme rapporteringskrav som hotell og andre overnattingsbedrifter har i dag. Dette er også i tråd med europeisk regelutvikling. Dette er bra og vil gi større oversikt over omfanget i de enkelte områder og også gjøre en fast beløp-ordning enda enklere å gjennomføre. Allerede i dag har altså utleiere god oversikt over hvor mange gjester det er, og det kommer et lovverk som vil gjøre dette fullt ut lovpålagt å ha. Problemet er løst.

Representantforslaget trenger heller ikke å forsinke innføringen av besøksbidraget. Ja, departementet da må utarbeide, høre og fastsette en ny forskrift om nivået på overnattingsavgiften. Men dette kan gjøres raskt. NHO Reiseliv minner om at da regjeringen fremmet Lov om besøksbidrag i november 2024, brukte den kortest mulig frist, 6 uker. Dette var en helt ny lov på et nytt område for Norge, allikevel ble

fristen satt kortest mulig. Når man nå skal endre og høre kun en paragraf av dette, og tidligere høringsrunder har tydeliggjort at det er fast beløp norsk reiselivsnæring ønsker, er dette fullt mulig å få gjennomført raskt om regjeringen vil.

Mer rettferdig – og mer inntekter til kommunene

I notatet "Utforming av en overnattingsavgift" ser Menon Economics på de økonomiske konsekvensene av å velge proSENTSATS kontra flat takst når turistskatt skal innkreves. Menon vurderer effekten i Tromsø og Lofoten, to områder som trolig vil søke om å innføre turistskatt. De peker på at flat takst er mer rettferdig:

"En flat sats gir i dette tilfellet en mer ensartet avgiftsbelastning per overnatting og er bedre i samsvar med formålet om å finansiere fellesgoder, ettersom det ikke er grunnlag for å anta at gjester som betaler mer for overnatting i større grad belaster fellesgodene enn gjester med rimeligere overnatting", skriver Menon i sitt notat.

Menon undersøker også hvor store inntekter kommunene totalt kan få ved ulik utforming av avgiften.

Beregningene viser at en prosentbasert avgift på 3 prosent gir beregnede inntekter på om lag 51 millioner kroner i Tromsø og 20 millioner kroner i Lofoten.

En flat avgift på 30 kroner per overnatting gir beregnede inntekter på om lag 53 millioner kroner i Tromsø og 27 millioner kroner i Lofoten.

Med en flat avgift på 45 kroner per overnatting øker inntektene til om lag 79 millioner kroner i Tromsø og 40 millioner kroner i Lofoten.

Begge de flate alternativene gir dermed høyere samlede inntekter enn den prosentbaserte avgiften på 3 prosent.

Nødvendige presiseringer overfor Næringsdepartementet er nødvendig

Stortinget bør også bidra til å sikre følgende når det gjelder innføringen av besøksbidrag i Norge:

1. At det kun er en håndfull steder med "særlig stor belastning" fra reiselivet som får anledning til å innføre besøksbidraget. Grunnen til at Stortinget la inn momentene om "særlig stor belastning" og at kommunene må søke NFD om lov til å innføre avgiften samt at NFD skal godkjenne planen, var for å sikre at dette ble en treffsikker ordning som gjør at reiselivsbedriftene i hele landet ikke blir et nytt skatteobjekt for norske kommuner. Vi siterer fra Erling Sande, medforslagsstiller til loven:

Dette er ikkje eit generelt verktøy for kommunane i Noreg til å hente inntekter etter eige skjøn. Heile den innstrammainga som vi har gjort, er meint å presisere og avgrense og vise at dette er eit verktøy. Besøksbidrag på overnatting er eit verktøy til dei kommunane, og ganske få kommunane, som har

særskilt store belastinger knytte til reiseverksemd. Då er det ikkje Stavanger vi tenkjer på, vi snakkar om nokre ganske få område i landet.

2. Det er også helt naturlig og selvsagt at cruisebelastning ikke kan brukes som begrunnelse for å avgiftsbelegge hotellgjester. Dette poenget er svært viktig. NHO Reiseliv understreker derfor at de kommuner som opplever press og belastning fra cruisegjester gjennom cruiseavgiften vil få et virkemiddel til å håndtere dette. Stortinget bør utarbeide et forslag som sikrer dette. For eksempel "Stortinget ber regjeringen sikre at press og belastning fra cruisegjester ikke kan brukes som begrunnelse for å skattlegge overnattingsbedriftene."
3. Det er helt nødvendig for næringslivet at det stilles krav om karenstid før avgiftsplikten inntreer i de kommuner som får anledning til å innføre avgiften. En karenstid, si for eksempel at kommunene må vente i minst 6 mnd. etter det siste av godkjent plan eller fastsatt forskrift er på plass, og avgiftsplikten inntreer, er en akseptabel ventetid for at næringslivet i de få kommuner det gjelder skal få tid til å snu seg rundt.

De aller fleste steder i Norge trenger heller flere besøkende og har godt med plass til flere, med et gjennomsnittlig hotellbelegg på rundt 54 %, med andre ord er står 46 % av rommene tomme rundt om i norske kommuner. NOU 2023:10 bekrefter dette. Her kan vi lese at "Mange norske reisemål har imidlertid ikke utfordringer med «overturisme», men har behov for flere besøkende for å styrke lønnsomheten i næringen." Det er derfor helt nødvendig at skatter og avgifter ikke ilegges vilkårlig og svekker norsk reiselivsnærings konkurranseevne. En ekstra skatt på overnattinger rundt om i norske kommuner og byer vil gjøre nettopp dette.

Tillegg – om administrative byrder og utfordringer med hvordan besøksbidraget skal annonseres - markedsføringsloven

I forskrift om prisopplysninger mv. for varer og tjenester står det tydelig i § 3. Merverdiavgift mv. "Alle priser det opplyses om skal inkludere merverdiavgift og offentlige avgifter." Dermed skal besøksbidraget annonseres tydelig fra starten. Det betyr også at hotellskatten blir meget komplisert i forhold til markedsføringsloven. I henhold til lovverket må bedriftene markedsføre full pris med alle avgifter, mens denne avgiften skal tiltre når overnattingen trer inn.

Det må dermed legges inn en ny kalkyle på 3 % i de bedrifter som ligger i kommuner som får tillatelse til å innføre besøksbidrag. Dette vil igjen medføre store utfordringer med å legge 3 % på dynamiske priser og i alle kanaler, samt informere alle distributører av hotellrom om den ulike avgift-situasjonen i de ulike kommunene.

Denne avgiften skal tiltre når overnattingen gjennomføres, og hva hotellene får romutleie via sine kanaler og hva gjesten betaler av pris er ulikt. Hotellrom distribueres gjennom veldig mange kanaler og til ulike priser, der sluttbruker betaler en annen pris enn den hotellet får, samt at pengene går igjennom flere mellomledd. Det betyr at det også er vanskelig å avkreve en skatt av gjesten basert på en pris som kan være lavere enn den hotellet har gitt til et mellomledd.

Det skjer ofte at det er bonusovernattinger via fordelsprogram eller at en Online Travel Agent har gitt vekk en overnatting, for eksempel hver tiende overnatting er gratis. Hvordan skal hotellet beregne 3 % av dette? Det er svært vanskelig, om ikke umulig for et hotell å regne seg tilbake til den korrekte prisen for en enkelt overnatting som er solgt via andre distributører, og ved utsjekk har medarbeiderne ikke noen pris å forholde seg til og å beregne avgift på 3 % av. En gjest vil også bli svært overrasket over å måtte betale en avgift på en gratis overnatting. Dette belyser igjen hvorfor fast beløp er enklere enn prosentsats.

Det svært mange ledd som er involvert i en hotellovernatting og som vil komplisere inndrivelsen av en 3 % overnattingsavgift. Bransjen vil at dette skal være en adskilt skatt som inndrives separat fra prisen. Den enkleste måten å gjøre dette på er å ha et fast beløp å forholde seg til som bedriften kan belaste gjesten ved utsjekk.

Vennlig hilsen

NHO Reiseliv